

Τι είναι οι ΠΔΣ?

Πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) είναι η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να προμηθευθούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα με την ίδια βασική λειτουργία που διαφορετικά θα προμηθευόταν.

Τι είναι το GPP4Growth?

Το GPP4Growth συγκεντρώνει την εμπειρία και τις πρακτικές εννέα δημόσιων φορέων από ολόκληρη την ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα των δημόσιων οργανισμών να εφαρμόσουν πολιτικές που προωθούν την οικολογική καινοτομία και την πράσινη ανάπτυξη μέσω των «Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» (ΠΔΣ). Το 14% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ καταναλώνεται από τις δημόσιες αρχές της Ευρώπης. Αυτή η δημόσια δαπάνη για αγαθά, υπηρεσίες και έργα εκτιμάται συνολικά σε 1,8 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Αυτή η ουσιαστική αγοραστική δύναμη της δημόσιας αρχής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την τόνωση της οικοκαιοτομίας, της αποδοτικότητας των πόρων και της πράσινης ανάπτυξης με την προώθηση αγαθών και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον και από άποψη πόρων.

GPP4Growth - Policy Brief A1.4 -

Οφέλη, εμπόδια και ευκαιρίες που συνδέονται με τις ΠΔΣ στις ευρωπαϊκές περιφέρειες

Περίληψη των κυριότερων σημείων

Αυτή η σύνοψη πολιτικής στοχεύει στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων και των βασικών συμπερασμάτων της έρευνας που διεξάγεται στο πλαίσιο της δραστηριότητας GPP4Growth «A1.1 Καθορισμός των αναγκών των περιφερειών GPP4Growth στις ΠΔΣ» με τη συμμετοχή όλων των εταίρων της GPP4Growth.

Υπογραμμίζει τις ανάγκες των περιφερειών της ΕΕ που σχετίζονται με την εφαρμογή της ΠΔΣ, συνοψίζοντας τα αποτελέσματα της ανάλυσης που προσδιορίζουν τις προϋποθέσεις, τα εμπόδια, τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που συνδέονται με την ολοκλήρωση και / ή την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των ΠΔΣ στις περιφέρειες που εμπλέκονται στο έργο.

Η έρευνα

Οι μέθοδοι που εφαρμόστηκαν σε αυτή την ερευνητική δραστηριότητα συνίσταντο σε μια έρευνα στο διαδίκτυο και στην έρευνα από το γραφείο. Η έρευνα στο διαδίκτυο προωθήθηκε σε περιφερειακούς φορείς, π.χ. υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις, ΜΜΕ και επιχειρήσεις των τομέων με δυνατότητες πράσινης ανάπτυξης. Ο στόχος ήταν να αποκαλυφθούν οι ανάγκες των περιοχών GPP σε σχέση με τις ΠΔΣ, αναφέροντας τις συνθήκες, τα εμπόδια, τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες. Η έρευνα από γραφείο χρησιμοποιήθηκε για να συμπληρώσει τα ευρήματα της έρευνας των ενδιαφερομένων μελετώντας τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τις ΠΔΣ σε συγκεκριμένους τομείς μεγάλου ενδιαφέροντος για την εταιρική σχέση.

Αποτελέσματα

Τα στοιχεία της έρευνας από τις δημόσιες διοικήσεις έδειξαν ότι ένα σημαντικό ποσοστό, αλλά όχι η πλειοψηφία των δημόσιων διοικήσεων στις περιφέρειες της ΕΕ, εφαρμόσει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης ή παρόμοιες πρωτοβουλίες. Επιπλέον, το 66% των ερωτηθέντων οργανισμών δήλωσε ότι έχει γνώση του Εργαλείου GPP, παρά το γεγονός ότι μόνο η Ιταλία διαθέτει έναν νόμο για τις ΠΔΣ.

Το "εκπαιδευτικό πακέτο" για τις ΠΔΣ που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είναι ευρέως γνωστό (το 80% δεν γνωρίζει) και μόνο το 6% των οργανισμών έχουν αναπτύξει πολιτική βασισμένη στις ΠΔΣ με επίσημη πράξη ή επίσημο κανονισμό. Κατά μέσο όρο το 40% των ερωτηθέντων οργανισμών πραγματοποιούν πράσινες προσφορές. Το 37% των ερωτηθέντων οργανώσεων έχει μια δομημένη συνεργασία μεταξύ του Τμήματος που είναι αρμόδιο για τις αγορές και του Τμήματος που είναι υπεύθυνο για περιβαλλοντικά ζητήματα. Ο οργανισμός που πραγματοποιεί δράσεις κατάρτισης και / ή ενημέρωσης σχετικά με τις ΠΔΣ είναι μόνο το 17% του δείγματος.

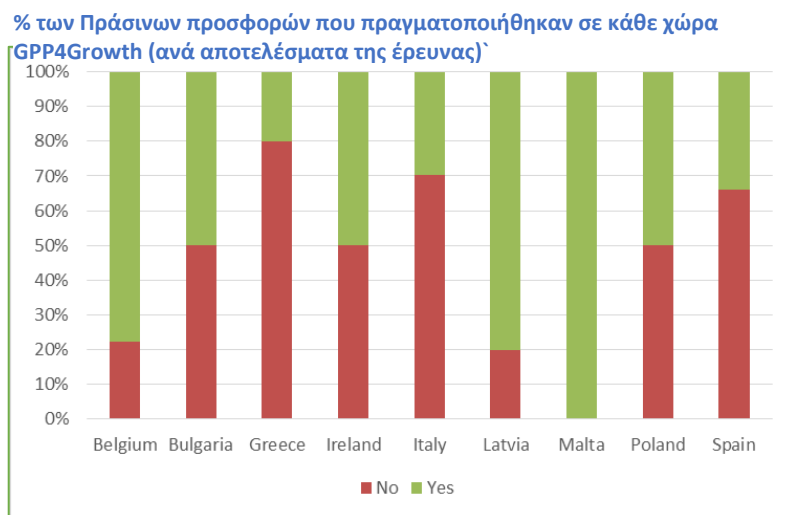
Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

Τα στοιχεία των ερευνών από τις επιχειρήσεις έδειξαν ότι περίπου το 50% των επιχειρήσεων διαθέτουν Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, με το ISO 14001 ως το πιο κοινό

Αποτελέσματα

Το ποσό των προσφορών (πράσινο ή μη) για αγαθά και υπηρεσίες που αγοράζονται μέσω περιφερειακών ή εθνικών φορέων αγορών είναι συχνά λιγότερο από το 30% των συνολικών αγορών. Η παρακολούθηση των ΠΔΣ και των συστημάτων αξιολόγησης είναι σπάνια (4%).

Το κύριο εμπόδιο που εμποδίζει την εφαρμογή των ΠΔΣ εντοπίζεται ως έλλειψη εξοικείωσης με την ίδια την ΠΔΣ. Άλλοι λόγοι είναι το εκτιμώμενο υψηλότερο κόστος πράσινων αγαθών, υπηρεσιών και έργων, η δυσκολία στην εκπόνηση πράσινων προσφορών, η έλλειψη γνώσης σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των αγαθών / υπηρεσιών / δημοσίων έργων και οι δυσκολίες στην εξεύρεση οικολογικών κριτηρίων και εμπορικών σημάτων πράσινες προσφορές.

Επενδύουν οι επιχειρήσεις εσωτερικά σε περιβαλλοντικές στρατηγικές;

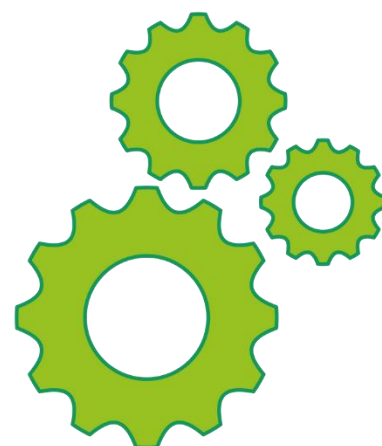
Κατά μέσο όρο, περίπου το 21% των επιχειρήσεων έχουν πολιτικές / πιστοποιήσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και το 22% των επιχειρήσεων διαθέτουν σύστημα περιβαλλοντικής λογιστικής ή αναλαμβάνουν την υποβολή εκθέσεων περιβαλλοντικής / κοινωνικής ισορροπίας. Το 36% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων έχει σχέδιο επικοινωνίας ή έχει ενεργοποιήσει κάποιες πρωτοβουλίες επικοινωνίας σχετικά με περιβαλλοντικά / κοινωνικά θέματα. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις που έχουν πλήρη γνώση και ενημέρωση σχετικά με τις ΠΔΣ και εκείνες που έχουν μεγάλο κύκλο εργασιών πράσινων αγαθών / υπηρεσιών / έργων εξακολουθούν να αποτελούν μειοψηφία.

Όσον αφορά την εφαρμογή της ΠΔΣ, κατά μέσο όρο το 40% των συμμετεχουσών επιχειρήσεων συμμετέχουν σε πράσινες προσφορές.

Ποιες είναι οι συνηθέστερες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών για τις ΠΔΣ;

Τα αποτελέσματα της έρευνας υπογράμμισαν ότι τα πράσινα κριτήρια εφαρμόζονται συχνότερα στην αγορά των:

- υπολογιστές
- προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού,
- ηλεκτρική ενέργεια,
- χαρτί αντιγραφής και γραφής

Πρόσθετα αποτελέσματα από την έρευνα από το γραφείο

- Αγορά υπηρεσιών και όχι αγαθά (π.χ. στην αγορά τεχνολογίας πληροφοριών) παρέχει στους προμηθευτές ένα ισχυρό κίνητρο για την παροχή κορυφαίων προϊόντων όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, την ανθεκτικότητα και την ποιότητα, με λιγότερες εκπομπές CO₂, λιγότερη χρήση υλικών, χωρίς απόβλητα και αύξηση του επιπέδου αποτελεσματικότητας για τους τελικούς χρήστες.
- Η αγορά δημόσιων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κεντρικής αγοράς δημόσιων προμηθειών, είναι ένα στρατηγικό εργαλείο για τη δημιουργία μιας φιλοπεριβαλλοντικής στάσης και την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων.
- Οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις πρέπει να συνεργάζονται με τα οικονομικά συμφέροντα (αποδοτικότητα κόστους, ευνοϊκές τιμές προσφορών).
- Τα πράσινα προϊόντα πρέπει να διατηρούν τη συμβατότητά τους με άλλα μη πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, τα πράσινα προϊόντα μπορούν να εισέλθουν σταδιακά στην αγορά, ακόμη και αν δεν μπορεί να αντικατασταθεί ολόκληρη η αλυσίδα (π.χ. η συμβατότητα των εκτυπωτών και του ανακυκλωμένου χαρτιού ή του βιοκαυσίμου και του κινητήρα του οχήματος)
- Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα διαθέσιμα πράσινα προϊόντα, με κατάλογο και διαφημίσεις, αποτελεί βασικό παράγοντα για την επιτυχία τους.
- Η λήψη πληροφοριών σχετικά με τις προσφορές / συμβάσεις GPP εξακολουθεί να είναι δύσκολη, δεδομένου ότι η αγορά αυτή δεν είναι ακόμη γνωστή.
- Η έλλειψη διοικητικών και τεχνικών δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση σύνθετων / νέων διαδικασιών υποβολής προσφορών επιβραδύνει ακόμη την ανάπτυξη της πράσινης αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών.
- Τα πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες είναι γενικά καινοτόμα και οι επιχειρήσεις χρειάζονται οικονομικούς πόρους για να συνεχίσουν να ερευνούν τις εναλλακτικές πράσινες εναλλακτικές λύσεις.
- Η έλλειψη κοινών πράσινων κριτηρίων οδηγεί σε αύξηση του διοικητικού φόρτου.

Συμπεράσματα

Οι δημόσιες διοικήσεις έχουν μεγάλη ικανότητα να οδηγήσουν την πράσινη οικονομία, διαμορφώνοντας την αγορά δημιουργώντας ζήτηση για πιο βιώσιμα και φιλικά προς το περιβάλλον αγαθά και υπηρεσίες. Αυτό επιτυγχάνεται πιο αποτελεσματικά όταν όλες οι δημόσιες αρχές εφαρμόζουν τις ΠΔΣ ευρέως. Συνεπώς, οι δημόσιες διοικήσεις παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες καθοδήγησης της αγοράς προς λύσεις με μικρότερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, μόλις συγκεντρωθούν τα στοιχεία της γνώσης και τα ειδικά εργαλεία για την υλοποίησή τους.

Για πολλές περιφέρειες, η ευαισθητοποίηση, η παροχή κατάρτισης και η διασφάλιση της υποστήριξης των αγοραστών στις δημόσιες αρχές είναι δύσκολη, δεδομένου του εθελοντικού χαρακτήρα του μέσου GPP εντός αυτών των περιφερειών. Η δημιουργία προπαρασκευαστικών πρωτοβουλιών για την υιοθέτηση πολιτικών GPP σε διάφορα επίπεδα (στρατηγικές, σχέδια ή προγράμματα), με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων, μπορεί να αντιπροσωπεύει την ευκαιρία να συστηματοποιήσει τις εν εξελίξει πρωτοβουλίες, να προωθήσει τη γνώση και να προωθήσει τις επαφές μεταξύ ζήτησης και Προμήθεια.

Προτάσεις Πολιτικής

Οι δημόσιες διοικήσεις και οι επιχειρήσεις έχουν παρόμοια οράματα σχετικά με τις ευκαιρίες και τα πλεονεκτήματα των ΠΔΣ. Και οι δύο βλέπουν ότι η πιο σημαντική ευκαιρία για την GPP είναι ως οδηγός για τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της δικής τους δημόσιας εικόνας. Ωστόσο, ένα κοινό όραμα και μια αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των ΠΑ και των επιχειρήσεων είναι καθοριστικός παράγοντας για την ανάπτυξη της πράσινης οικονομίας και κάθε ανάπτυξη πολιτικής πρέπει να περιλαμβάνει σημαντική συμβολή και από τα δύο μέρη.

Οι ΔΔ και οι επιχειρήσεις δηλώνουν διαφορετικά εμπόδια και εμπόδια στην εφαρμογή των ΠΔΣ και τα ζητήματα αυτά πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προσπάθεια υλοποίησης της πολιτικής των ΠΔΣ. Σύμφωνα με την έρευνα, οι δημόσιες διοικήσεις συχνά δείχνουν ελάχιστη εξοικείωση με τις ΠΔΣ και τα εργαλεία για την εφαρμογή της. Σε πολλές περιπτώσεις δεν γνωρίζουν πλήρως τις περιβαλλοντικές και οικονομικές τους επιπτώσεις όσον αφορά τα οφέλη που προκύπτουν και το πραγματικό κόστος των πράσινων αγαθών και υπηρεσιών σε σύγκριση με τα παραδοσιακά. Κατά συνέπεια, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής πρέπει να είναι σίγουροι ότι θα το λάβουν αυτό υπόψη κατά το σχεδιασμό μέσων πολιτικής για την αύξηση των ΠΔΣ.

Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις παρατήρησαν προβλήματα προσαρμογής της προσφοράς τους στα αιτήματα των ΔΔ. Κυρίως δηλώνουν το αυξανόμενο κόστος των προϊόντων, των υπηρεσιών και των έργων προκειμένου να ανταποκριθούν στις πράσινες απαιτήσεις. Η μεγαλύτερη δέσμευση της αγοράς και η έρευνα σχετικά με πράσινες εναλλακτικές λύσεις πρέπει να αποτελέσουν κεντρικό στοιχείο των νέων πολιτικών ΠΔΣ.

Και στους δύο τομείς απαιτούνται βαθύτερες γνώσεις σε ορισμένα συγκεκριμένα θέματα και σχετικά με τα εργαλεία για την εφαρμογή των ΠΔΣ. Τόσο οι ΔΔ όσο και οι επιχειρήσεις χρειάζονται εκπαιδευτικά μαθήματα, ενημερωτικές συνεδρίες και εργαστήρια, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές που τους βοηθούν να εισαγάγουν πράσινα κριτήρια στη διαδικασία υποβολής προσφορών. Οι ΔΔ δείχνουν την ανάγκη για ορισμένα πρακτικά παραδείγματα πράσινων προσφορών με τεχνικές προδιαγραφές. Οι επιχειρήσεις πρέπει επίσης να επισημάνουν ότι απαιτείται η λήψη μέτρων για την απλούστευση των κανονισμών σε αυτόν τον τομέα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Χρήστος Μπούρας,
Πανεπιστήμιο Πατρών

Διεύθυνση : Κτίριο Α',
Πανεπιστήμιο Πατρών,
26504, Ρίο (Πάτρα)

Τηλ: 302 610 996 651

Email:
bouras@ceid.upatras.gr

Περισσότερες Πληροφορίες

Αυτή η ενημέρωση πολιτικής παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών, και βασίζεται σε ερευνητική έκθεση που εκπόνησε η Lombardy Region, Ιταλία, συνεργάτης του GPP4Growth. Η πλήρης έκθεση καλείται «Αναλυτική έκθεση αναγκών που παρουσιάζει τα οφέλη, τα εμπόδια και τις ευκαιρίες που συνδέονται με τις ΠΔΣ στις περιοχές GPP4Growth» και είναι διαθέσιμη κατόπιν αιτήματος.

Επισκεφθείτε το www.interregeurope.eu/gpp4growth για περισσότερα σχετικά με το GPP4Growth.